

VAI TRÒ CỦA V.I.LÊNIN ĐỐI VỚI THẮNG LỢI CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGÀ NĂM 1917

LÊ VĂN YÊN*

1. Sau sự sụp đổ của các nước xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu và Liên Xô, trên thế giới, chủ nghĩa xã hội đang trải qua thời kỳ đầy khó khăn, thử thách. Kẻ thù của chủ nghĩa xã hội được thể lu loa đủ điều nhằm bôi nhọ và hạ thấp hình ảnh của Cách mạng Tháng Mười Nga năm 1917 và cơ sở tư tưởng của cuộc cách mạng này là chủ nghĩa Mác - Lênin. Nhân kỷ niệm 95 năm Cách mạng Tháng Mười (1917 - 2012) và để hiểu sâu sắc hơn bản chất, tầm vóc, ý nghĩa của cuộc cách mạng vĩ đại này, đồng thời phản bác những luận điệu xuyên tạc của các thế lực phản động, chúng ta cần nghiên cứu kỹ sự chỉ đạo của V.I. Lênin đối với thắng lợi của cuộc cách mạng "rung chuyển thế giới" này, nhất là từ sau thắng lợi của cuộc Cách mạng dân chủ tư sản Tháng Hai năm 1917 ở nước Nga.

Cuộc Cách mạng Tháng Hai năm 1917, công nhân và nông dân đã lật đổ chế độ chuyên chế Nga hoàng, ở nước Nga xuất hiện những điều kiện thuận lợi cho cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân chống sự thống trị của tư bản. Trong những ngày đầu của Cách mạng Tháng Hai, trong toàn nước Nga đã xuất hiện các Xô viết đại biểu công nhân, binh sĩ. Tuy nhiên, Xô viết Pêtorôgrát thực sự là cơ quan Trung ương toàn Nga lại nằm trong tay các lãnh tụ phái mensêvích và phái "xã hội chủ nghĩa cách

mạng", họ đã tự nguyện nhường chính quyền cho Chính phủ lâm thời tư sản. Tình hình nước Nga sau Cách mạng Tháng Hai năm 1917 có đặc điểm nổi bật là hai chính quyền song song tồn tại. Đó là Chính quyền Xô viết đại biểu công nhân, binh sĩ và Chính phủ lâm thời của giai cấp tư sản. Điều đó phản ánh tương quan lực lượng giữa các giai cấp trong nước Nga lúc bấy giờ. Đồng thời, cho thấy giai cấp vô sản Nga chưa đủ sức lật đổ giai cấp tư sản; ngược lại, giai cấp tư sản Nga cũng không đủ lực lượng để đàn áp giai cấp vô sản.

Ở nước ngoài, V.I. Lênin theo dõi diễn biến của cuộc Cách mạng Tháng Hai năm 1917, đã có nhiều "Thư từ nước ngoài gửi về" để chỉ đạo phong trào cách mạng trong nước. Trong đó, Người tổng kết các bài học của cuộc Cách mạng Tháng Hai; nghiên cứu các luận điểm về sự chuyển biến cách mạng dân chủ tư sản thành cách mạng xã hội chủ nghĩa, về khả năng thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa ở một nước riêng lẻ, v.v.. Tuy nhiên, cần phải áp dụng một cách sáng tạo lý luận trên vào thực tiễn trong hoàn cảnh độc đáo đã hình thành ở nước Nga vào thời điểm đặc biệt quan trọng này, đòi hỏi cần có sự chỉ đạo trực tiếp của lãnh tụ tài năng và uy tín. Nhiệm vụ trọng đại này được đặt lên vai lãnh tụ V.I. Lênin.

Sau một thời gian tạm lánh ở nước ngoài, V.I. Lênin quyết định về nước trực

* PGS.TS. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia.

tiếp chỉ đạo Cách mạng Nga. Ngày 3/4/1917, Người trở lại nước Nga và viết "Sơ thảo lần đầu Luận cương Tháng Tư". Hôm sau, ngày 4/4/1917, tại Cung điện Tavrích ở Pêtorôgrát, Người đọc báo cáo tại cuộc họp của những người bôn-sê-vích tham gia Hội nghị toàn Nga của các Xô viết đại biểu công nhân và binh sĩ, nêu ra và giải thích *Luận cương* của Người về nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cách mạng. Cũng tại cung điện này, lần thứ hai Người đọc báo cáo và *Luận cương* tại phiên họp liên tịch của những người bôn-sê-vích và mensê-vích tham gia Hội nghị các Xô viết. Ngày 5/4/1917, Người viết bài *Về nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng hiện nay*. Báo cáo cũng như bài viết của V.I. Lênin đi vào lịch sử với tên gọi là *Luận cương Tháng Tư* đã vũ trang cho Đảng Bôn-sê-vích, cho giai cấp vô sản Nga một kế hoạch có căn cứ khoa học nhằm chuyển cách mạng dân chủ tư sản sang cách mạng xã hội chủ nghĩa, xác định sách lược của Đảng Bôn-sê-vích cho việc giành chính quyền về tay giai cấp vô sản.

Mở đầu *Luận cương* và cũng là luận điểm thứ nhất, V.I. Lênin xác định rõ thái độ của Đảng Bôn-sê-vích đối với cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất (1914 - 1918) đang diễn ra. Người khẳng định rằng, đó "hoàn toàn vẫn là một cuộc chiến tranh ăn cướp, có tính chất đế quốc chủ nghĩa", đồng thời, nêu chủ trương: "Thái độ của chúng ta đối với cuộc chiến tranh này là không cho phép có một sự nhân nhượng nào, dù là hết sức nhỏ, đối với "chủ nghĩa vệ quốc cách mạng"¹. Người yêu cầu, Đảng Bôn-sê-vích kiên trì giải thích cho quần chúng hiểu rõ mối liên hệ khăng khít giữa tư bản và chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, đồng thời phải

chứng minh cho họ thấy rằng, nếu không đánh đổ được tư bản thì không thể chấm dứt được chiến tranh, rằng chỉ có lật đổ giai cấp tư sản, chuyển chính quyền về tay giai cấp vô sản thì mới chấm dứt được chiến tranh.

Luận điểm thứ hai, V.I. Lênin đề ra chiến lược mới cho Đảng Bôn-sê-vích với một kế hoạch cụ thể có căn cứ lý luận để chuyển sang cách mạng xã hội chủ nghĩa. Người chỉ rõ: "Đặc điểm của tình hình hiện nay ở nước Nga là *bước quá độ* từ giai đoạn thứ nhất của cách mạng, là giai đoạn đã đem lại chính quyền cho giai cấp tư sản do chỗ trình độ giác ngộ và tổ chức của giai cấp vô sản còn thấp, *tiến lên* giai đoạn *thứ hai* của cách mạng, là giai đoạn phải đem lại chính quyền cho giai cấp vô sản và cho những tầng lớp nghèo trong nông dân"². Đặc điểm này đòi hỏi Đảng Bôn-sê-vích phải thích ứng với những điều kiện đặc biệt của công tác đảng trong quần chúng vô cùng đông đảo vừa mới thức tỉnh để tham gia đời sống chính trị của đất nước, để chuyển cách mạng dân chủ tư sản sang làm cách mạng xã hội chủ nghĩa. Có thể nêu thêm, trong những tác phẩm viết vào những ngày đầu tiên sau khi trở về nước, trong các bài diễn văn và tranh luận, V.I. Lênin hoàn toàn bác bỏ những quan điểm muốn chứng minh rằng, cuộc Cách mạng Tháng Hai vẫn chưa đưa đến nền chuyên chính dân chủ - cách mạng của giai cấp công nhân và nông dân. Người đã vạch trần tính chất vô căn cứ và sai lầm của cách nhìn giáo điều đối với việc đánh giá cuộc cách mạng này trên cơ sở những công thức cũ. Người nhấn mạnh rằng, trong nước đang tồn tại song song hai chính quyền: Chính phủ lâm thời tư sản

tiếp tục chính sách quân chủ và chính quyền mới là các Xô viết đã thi hành một số biện pháp cách mạng và trên thực tế đã thực hiện nền chuyên chính dân chủ - cách mạng của giai cấp công nhân và nông dân. Về đặc điểm của tình hình, những nhận định mới về thời kỳ nước Nga đang trải qua, những kết luận quan trọng nhất về cách mạng xã hội chủ nghĩa được V.I. Lênin nêu trong luận điểm thứ hai một cách cô đọng. Điều đó thể hiện thiên tài và niềm tin vững chắc có cơ sở khoa học của Người về những điều kiện bảo đảm cho thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga.

Luận điểm thứ ba, V.I. Lênin xác định rõ lập trường của Đảng Bôn-sê-vích đối với Chính phủ lâm thời là: "Tuyệt đối không ủng hộ Chính phủ lâm thời; vạch rõ tính chất hoàn toàn dối trá của tất cả những lời hứa hẹn của chính phủ ấy, nhất là những lời hứa hẹn từ bỏ các cuộc thôn tính"³. Người còn nhấn mạnh: "Vạch trần, chứ không đòi hỏi" một cách ảo tưởng, nhằm cô lập cao độ Chính phủ lâm thời, tranh thủ lôi kéo đông đảo quần chúng về phía những người cách mạng, nhằm xóa bỏ tình trạng hai chính quyền song song tồn tại để tập trung toàn bộ chính quyền vào tay các Xô viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Tại sao lúc này V.I. Lênin chưa đưa ra khẩu hiệu "Lật đổ Chính phủ lâm thời"? Vì như Người giải thích, cần phải lật đổ Chính phủ lâm thời, nhưng lúc này thì chưa thể lật đổ nó được, vì nó đứng được là nhờ sự thỏa hiệp trực tiếp và gián tiếp trên hình thức và trên thực tế với các Xô viết đại biểu công nhân, binh sĩ. Điều rõ ràng là, V.I. Lênin muốn thông qua công tác tuyên truyền để cho quần chúng hiểu rõ bộ mặt thật lừa bịp

của Chính phủ lâm thời, để giành lấy đa số trong các Xô viết, từ đó tiến lên đánh đổ Chính phủ lâm thời, giành chính quyền về tay giai cấp vô sản Nga.

Luận điểm thứ tư và thứ năm, V.I. Lênin đề ra nhiệm vụ cụ thể của Đảng Bôn-sê-vích. Dựa trên cơ sở phân tích các tác phẩm của C. Mác và Ph. Ăngghen về hình thức chính quyền, nghiên cứu kinh nghiệm Công xã Pari và cuộc cách mạng Nga năm 1905, 1907 và cuộc Cách mạng Tháng Hai năm 1917, Người đi đến kết luận: "Không phải chế độ cộng hòa đại nghị, - trở lại chế độ đó sau khi đã có những Xô viết đại biểu công nhân, thì sẽ là một bước thụt lùi, - mà là chế độ cộng hòa của các Xô viết đại biểu công nhân, cố nông và nông dân trong cả nước, từ cơ sở đến trung ương"⁴. Theo Người, đó là hình thức chính quyền nhà nước tốt nhất của giai cấp vô sản Nga lúc đó. Mặc dù trong các Xô viết, thành phần của bọn "xã hội chủ nghĩa cách mạng" và mensêvích chiếm đa số, nhưng V.I. Lênin vẫn nhấn mạnh: "Chừng nào chúng ta còn bị thiểu số thì chúng ta vẫn phải tiến hành phê bình và vạch ra những sai lầm, đồng thời tuyên truyền sự cần thiết phải chuyển toàn bộ chính quyền nhà nước về tay các Xô viết đại biểu công nhân, để cho quần chúng nhờ kinh nghiệm mà tránh được những sai lầm của mình"⁵. Người còn yêu cầu phải đẩy mạnh công tác tuyên truyền cùng với phê phán mạnh mẽ Chính phủ lâm thời tư sản. Bởi vì, lúc đó giai cấp tư sản cũng chưa đủ sức và lực lượng, và lại cuộc chiến tranh thế giới vẫn đang tiếp diễn, nên đã loại trừ trong một thời gian nhất định sự can thiệp của chủ nghĩa đế quốc quốc tế vào cách mạng Nga. Điều đó tạo khả năng cho Đảng Bôn-sê-vích và giai

cấp vô sản Nga tham gia tích cực các hoạt động của đất nước, tập luyện cho quân chúng đấu tranh nhằm chuyển chính quyền về tay các Xô viết đại biểu công nhân.

Hoàn cảnh lịch sử nước Nga lúc đó đòi hỏi Đảng Bôn-sê-vích và lãnh tụ V.I. Lênin phải đưa ra cương lĩnh kinh tế đúng đắn đáp ứng được yêu cầu lợi ích của dân tộc và lợi ích của những người lao động. Mặt khác, phải củng cố Đảng, nâng cao vai trò lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng cũng như phải tăng cường mối quan hệ đoàn kết giữa các dân tộc và đoàn kết quốc tế. Vì thế, từ luận điểm thứ sáu đến luận điểm thứ tám trong *Luận cương* được V.I. Lênin nêu thành cương lĩnh kinh tế của Đảng, một bộ phận cấu thành chiến lược chuyển cách mạng dân chủ tư sản sang cách mạng xã hội chủ nghĩa. Bởi vì, trước đây Người đã luận chứng sâu sắc, toàn diện trong các tác phẩm của Người viết về vấn đề ruộng đất. Quốc hữu hóa ruộng đất là một tất yếu kinh tế đã chín muồi, nó phù hợp với lợi ích của đa số nông dân. Trong điều kiện chuyển sang cách mạng xã hội chủ nghĩa, quốc hữu hóa ruộng đất là một bước tiến quan trọng, nên trong *Luận cương*, Người nêu nhiệm vụ cụ thể: "Tịch thu toàn bộ ruộng đất của bọn địa chủ. Quốc hữu hóa tất cả ruộng đất trong nước; giao ruộng đất cho các Xô viết đại biểu cố nông và nông dân ở địa phương xử lý"⁶. Trước đó, V.I. Lênin đã nghiên cứu các tác phẩm của chủ nghĩa Mác bàn về vai trò của ngân hàng, về sự cần thiết phải tập trung hoạt động của các ngân hàng và tư bản tiền tệ vào tay nhà nước của giai cấp vô sản, cũng như kinh nghiệm thất bại của Công xã Pari đã mắc sai lầm là vẫn để các ngân hàng trong tay

giai cấp tư sản, nên trong *Luận cương*, Người nêu: "Hợp nhất ngay lập tức tất cả các ngân hàng trong nước thành một ngân hàng toàn quốc đặt dưới sự kiểm soát của các Xô viết đại biểu công nhân"⁷. Trong cương lĩnh kinh tế, V.I. Lênin còn chỉ ra nhiệm vụ trực tiếp của các Xô viết đại biểu công nhân là "chuyển ngay lập tức sang chế độ kiểm soát đối với nền sản xuất xã hội và sự phân phối sản phẩm"⁸. Làm được những việc này sẽ làm mất địa vị chính trị và kinh tế, sẽ vô hiệu hóa và làm suy yếu nhanh chóng sức mạnh và quyền lực của bọn thống trị tư sản và giai cấp địa chủ bóc lột, tạo điều kiện lật đổ chúng, thiết lập chính quyền của giai cấp vô sản Nga.

Trong luận điểm thứ chín và thứ mười, V.I. Lênin nêu ra những nhiệm vụ mới của Đảng Bôn-sê-vích và yêu cầu gấp rút triệu tập ngay Đại hội Đảng, sửa đổi cương lĩnh của Đảng và đổi tên Đảng nhằm thống nhất những vấn đề lý luận và thực tiễn quan trọng nhất của cuộc đấu tranh từ khi Đảng ra hoạt động công khai. Về sửa đổi cương lĩnh, Người yêu cầu: làm rõ những vấn đề về chủ nghĩa đế quốc và cuộc chiến tranh đế quốc; về chế độ nhà nước và nền cộng hòa Xô viết. Về đổi tên Đảng, Người yêu cầu: "Phải lấy tên là Đảng Cộng sản thay cho tên là "Đảng dân chủ - xã hội", một đảng mà những lãnh tụ chính thức ("bọn về quốc chủ nghĩa" và những kẻ dao động trong "phái Cauxky") đã phản bội chủ nghĩa xã hội trên khắp thế giới và đã nhảy sang giai cấp tư sản"⁹. Trong *Luận cương*, Người còn nêu nhiệm vụ đối mới Quốc tế. Người viết: "Khởi xướng việc thành lập một Quốc tế cách mạng, một Quốc tế chống lại *bọn xã hội - sô-vanh* và chống lại

phái giữa"¹⁰, nhằm đoàn kết các lực lượng vô sản quốc tế trong tiến hành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Luận cương Tháng Tư của V.I. Lênin là một văn kiện xuất sắc, có tính chất cương lĩnh của Đảng Bôn-sê-vích, của chủ nghĩa Mác sáng tạo, đã đáp ứng được những vấn đề nóng hổi nhất của thời đại: về phương pháp thoát ra khỏi cuộc chiến tranh đế quốc; về hình thức mới của chính quyền nhà nước; về thi hành những biện pháp kinh tế đã chín muồi và được coi là những bước đầu để tiến tới chủ nghĩa xã hội; về sách lược của Đảng Bôn-sê-vích trên con đường tiến tới cách mạng xã hội chủ nghĩa... Đồng thời, chứng minh sự chỉ đạo nhạy bén, sáng suốt và rất cụ thể của V.I. Lênin đưa cách mạng Nga tiến bước đến thắng lợi của cuộc Cách mạng Tháng Mười năm 1917.

2. Do tình hình chính trị và kinh tế trong nước Nga có những thay đổi đột biến, bất lợi cho Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp vô sản Nga, nhất là vụ Chính phủ lâm thời ra lệnh bắn vào đoàn biểu tình hòa bình của công nhân và binh sĩ ở Pê-tơ-rô-grát ngày 4 - 7 - 1917 và do việc toàn bộ chính quyền đã rơi vào tay Chính phủ lâm thời phản cách mạng, tình trạng hai chính quyền song song tồn tại đã chấm dứt. Trước tình hình đó, V.I. Lênin đã kịp thời chỉ đạo chuyển hướng hoạt động của Đảng Bôn-sê-vích cho phù hợp với tình hình mới, kịp thời đưa ra những chỉ thị về tất cả những vấn đề cực kỳ quan trọng của quá trình phát triển cách mạng ở Nga. Người viết một loạt tác phẩm, trong đó xác định chiến lược, sách lược mới của Đảng Bôn-sê-vích. Đặc biệt, trong bài *Tình hình chính trị* (Bốn luận cương) và bài *Bàn về khẩu hiệu* được viết vào

trung tuần tháng 7 - 1917, trong đó, Người phân tích sâu sắc sự đột biến của tình hình chính trị đất nước, luận chứng sách lược mới của Đảng Bôn-sê-vích. Người chỉ rõ, thế lực phản cách mạng đã được tổ chức lại và thực tế đã nắm chính quyền, bọn mensêvích và "xã hội chủ nghĩa cách mạng" đã phản bội lại cách mạng, rằng: "Tất cả hy vọng vào sự phát triển hòa bình của cách mạng Nga đã vĩnh viễn tiêu tan. Tình hình khách quan là: hoặc chuyên chính quân sự sẽ thắng lợi triệt để, hoặc khởi nghĩa vũ trang của công nhân sẽ thắng lợi, và thắng lợi này chỉ có thể đạt được nếu khởi nghĩa kết hợp được với một cao trào quần chúng sâu sắc chống lại chính phủ và giai cấp tư sản, cao trào này do sự suy sụp kinh tế và việc kéo dài chiến tranh gây ra"¹¹. Người còn kịp thời đưa ra những chỉ thị về việc tập hợp lực lượng để chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang; về các hình thức hoạt động mới trong quần chúng; về kết hợp hoạt động hợp pháp với hoạt động bất hợp pháp, v.v.. Chỉ có một sách lược như vậy mới bảo đảm cho cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Nga đi tới thắng lợi.

Cũng sau sự kiện tháng 7 - 1917, trong tình thế lực lượng phản cách mạng hoành hành, V.I. Lênin cho rằng, Đảng Bôn-sê-vích phải thay đổi khẩu hiệu thuộc lĩnh vực sách lược và luận chứng sự cần thiết phải tạm gác khẩu hiệu "Toàn bộ chính quyền về tay các Xô viết". Người nhấn mạnh rằng, trong những bước ngoặt của lịch sử, Đảng Bôn-sê-vích phải biết thích ứng với tình hình đã thay đổi mà nhanh chóng thay đổi khẩu hiệu, vì khẩu hiệu nêu trên chỉ đúng vào giai đoạn trước sự kiện tháng 7 - 1917 mà thôi, còn từ sau đó nó không còn phù hợp nữa. Theo Người, khẩu hiệu trên phải được

hiểu như là một lời kêu gọi chuyển giao chính quyền cho các Xô viết đại biểu công nhân, mà đến bây giờ kêu gọi điều đó thì có nghĩa là lừa bịp nhân dân. Tuy nhiên, Người cũng chỉ ra rằng, việc tạm gác khẩu hiệu trên không có nghĩa là từ bỏ chế độ Cộng hòa Xô viết như là một kiểu nhà nước mới. Người phân tích: "Các Xô viết có thể phải xuất hiện trong cuộc cách mạng mới ấy, nhưng *không phải* là các Xô viết như hiện nay, không phải là những cơ quan thỏa hiệp với giai cấp tư sản, mà là những cơ quan đấu tranh cách mạng chống giai cấp tư sản"¹². V.I. Lênin còn chỉ ra một nhiệm vụ quan trọng của Đảng Bôn-sê-vích lúc này là vạch trần những thủ đoạn và phương pháp mà giai cấp tư sản đang sử dụng, những ảo tưởng "lập hiến" đang lan tràn trong quần chúng. Đặc biệt, những luận điểm quan trọng trong bài viết *Tình hình chính trị* (Bốn luận cương) và *Bàn về khẩu hiệu* của V.I. Lênin đã đem lại cho Đảng Bôn-sê-vích những câu trả lời rõ ràng và chính xác về những vấn đề cụ thể trong cuộc đấu tranh giành chính quyền của giai cấp vô sản Nga từ sau sự kiện tháng 7 - 1917; là cơ sở của Nghị quyết Đại hội lần thứ VI Đảng Bôn-sê-vích Nga họp vào cuối tháng 7 đầu tháng 8 năm 1917.

Do sự chuyển biến nhanh chóng của tình hình, đến giữa tháng 9 - 1917, sự bố trí lực lượng giai cấp trong nước Nga đã thay đổi cơ bản. Hoạt động về mặt chính trị và tổ chức của Đảng Bôn-sê-vích trở nên mạnh mẽ. Những cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân mang tính chất chính trị là chủ yếu và đã áp dụng những phương pháp đấu tranh mới. Giai cấp nông dân đã nhận rõ sự lừa bịp của Chính phủ lâm thời trong việc giải quyết vấn đề ruộng đất,

nên cuộc đấu tranh của giai cấp nông dân lan rộng trong toàn quốc. Quá trình cách mạng hóa quân đội diễn ra nhanh chóng và họ đã ngả sang phía những người bôn-sê-vích. Bọn mensê-vích và "xã hội chủ nghĩa cách mạng" lộ nguyên hình là lực lượng phản bội nhân dân. Cuộc chiến tranh thế giới giữa các nước đế quốc vẫn đang tiếp diễn, đã đẩy nhanh sự phát triển của các sự biến cách mạng ở nước Nga. Các nước đế quốc đang thù địch, cản xé nhau không thể thống nhất trong những cố gắng để đối phó với cách mạng Nga đang lớn mạnh. Rõ ràng, tiến trình khách quan của các sự kiện nêu trên được V.I. Lênin phân tích rõ trong một loạt bức thư của Người. Vấn đề khởi nghĩa vũ trang được Người nhận thức và đưa vào chương trình nghị sự như một nhiệm vụ thực tiễn, trực tiếp của Đảng Bôn-sê-vích.

Đặc biệt, trong những bức thư *Những người Bôn-sê-vích phải nắm lấy chính quyền* và *Chủ nghĩa Mác và khởi nghĩa*, V.I. Lênin đã lý giải sự cần thiết phải chuyển từ giai đoạn tập hợp và chuẩn bị lực lượng cách mạng sang giai đoạn tiến hành những trận chiến đấu quyết định, lật đổ bằng vũ lực chính quyền của giai cấp tư sản. Người còn nhấn mạnh rằng, hiện đã có tất cả những tiền đề khách quan cho một cuộc khởi nghĩa vũ trang thắng lợi. Đồng thời, Người còn luận chứng về sự cần thiết của sách lược tiến công, về lý luận Mác về khởi nghĩa vũ trang với tư cách là một nghệ thuật trong điều kiện lịch sử mới. Người nêu rõ, muốn giành được thắng lợi khi tiến hành khởi nghĩa vũ trang thì phải dựa vào giai cấp tiên tiến, vào cao trào cách mạng của nhân dân, vào giờ phút có tính chất bước ngoặt lịch sử của cuộc cách

mạng, khi mà các đội ngũ tiên tiến trong nhân dân trở nên tích cực nhất và khi mà kẻ thù và hàng ngũ những bạn bè yếu đuối, nửa vời, không kiên quyết của cách mạng tỏ ra dao động tốt đỉnh. Người kết luận rằng, khởi nghĩa vũ trang là một hình thức đặc biệt của đấu tranh chính trị, phục tùng những quy luật đặc biệt và phải coi nó là một nghệ thuật.

Vào cuối tháng 9 đầu tháng 10 - 1917, những sự kiện trong nước Nga và tình hình quốc tế phát triển nhanh chóng, chứng minh sự tiến triển không thể tránh khỏi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, V.I. Lênin quyết định công bố những bài báo quan trọng, đặc biệt là bài *Cuộc khủng hoảng đã chín muồi và Ý kiến của người vắng mặt*. Trong các bài báo đó, Người phát triển học thuyết Mác về khởi nghĩa vũ trang, thảo ra kế hoạch cụ thể tiến hành cuộc khởi nghĩa vũ trang, xác định đánh đòn chủ yếu, những vị trí trọng yếu để tiến công, v.v.. Về những nhân tố quốc tế góp phần vào thắng lợi của cuộc khởi nghĩa vũ trang được V.I. Lênin phân tích rõ, đó là sự phát triển mạnh mẽ phong trào cách mạng ở các nước Tây Âu; sự bất bình và phản đối chiến tranh để quốc diễn ra ở nhiều nước; tiến trình cách mạng dưới sự lãnh đạo của Đảng Bôn-sê-vích được sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân thế giới; những nước đế quốc lúc này còn bận rộn trong cuộc chiến và xâu xé lẫn nhau nên không có điều kiện can thiệp vào nước Nga, v.v.. Trên cơ sở phân tích toàn diện quá trình cách mạng Nga và tình hình quốc tế, V.I. Lênin kết luận: "Cuộc khủng hoảng đã chín muồi. Tất cả tương lai của cách mạng Nga đang ở trong tình thế hoặc mất hoặc còn. Tất cả danh dự của Đảng

Bôn-sê-vích đang được đặt ra. Tất cả tương lai của cuộc cách mạng công nhân quốc tế vì chủ nghĩa xã hội đang ở trong tình thế hoặc mất hoặc còn"¹³. Như vậy, những điều kiện khách quan và chủ quan cho cuộc khởi nghĩa vũ trang cũng đã chín muồi.

Trong kế hoạch cụ thể của cuộc khởi nghĩa vũ trang, V.I. Lênin yêu cầu cùng một lúc giáng đòn đồng loạt, bất ngờ ở ba địa điểm quan trọng là Pê-tơ-rô-grát, Mát-xcô-va và Hạm đội Ban tích. Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcô-va được chọn là điểm đánh đòn chủ yếu. Bởi vì, ở hai địa điểm này tập trung những lực lượng chính của cách mạng và phản cách mạng. Theo Người, việc giáng đòn đồng loạt, bất ngờ vào bọn phản cách mạng mà lực lượng cách mạng trội hơn hẳn về số lượng sẽ bảo đảm cho thắng lợi của cuộc khởi nghĩa vũ trang. Mặt khác, thắng lợi ở các khu vực này sẽ tạo ra thuận lợi lớn cho việc nhanh chóng thiết lập Chính quyền Xô viết trong toàn nước Nga. Một nhiệm vụ rất trọng yếu của cuộc khởi nghĩa vũ trang được V.I. Lênin chỉ ra là phải chiếm và củng cố được những mục tiêu quan trọng có tính chiến lược như: điện thoại, điện báo, ga xe lửa, cầu..., đặc biệt là phải chiếm được Cung điện Mùa Đông, bắt giữ Chính phủ lâm thời và Người đòi hỏi "phải có nghệ thuật và dũng cảm gấp ba".

Trong kế hoạch khởi nghĩa vũ trang, V.I. Lênin kiên quyết bác bỏ ý định tiến hành cuộc khởi nghĩa trùng với ngày khai mạc Đại hội II các Xô viết toàn Nga của một số đại biểu trong Đảng Bôn-sê-vích nêu ra, mà Người yêu cầu tiến hành trước ngày Đại hội nhằm chạy đua với thời gian. Theo Người, nếu chậm trễ hoặc trì hoãn sẽ làm giảm khí thế hừng hực tiến tới khởi nghĩa

của quần chúng cách mạng, đồng thời cũng có nghĩa là làm mất đi yếu tố bất ngờ, là tạo điều kiện và cho phép kẻ thù có thời gian tập trung lực lượng dìm cuộc khởi nghĩa trong biển máu, điều mà trong lịch sử đã nhiều lần xảy ra. Trong *Thư gửi các Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương* viết vào tối ngày 24 Tháng Mười năm 1917, V.I. Lênin chỉ rõ rằng: "Vô luận như thế nào tối nay, đêm nay, cũng phải bắt giam chính phủ cho bằng được, sau khi đã tước khí giới của bọn học sinh sĩ quan (và sau khi đã đánh thắng chúng nếu chúng chống cự lại), v.v.. Không thể chần chừ được nữa!! Chờ đợi thì có thể mất hết!!"¹⁴. Người còn nhấn mạnh: "Lịch sử sẽ không tha thứ cho những người cách mạng có thể thắng lợi hôm nay (và chắc chắn sẽ thắng lợi hôm nay) mà lại để chậm trễ; vì để đến ngày mai không khéo họ sẽ mất nhiều, không khéo họ sẽ mất tất cả... Lịch sử tất cả các cuộc cách mạng đã chứng minh điều đó. Và những người cách mạng sẽ phạm tội ác vô cùng lớn, nếu họ bỏ mất thời cơ"¹⁵. Đêm 24 Tháng Mười năm 1917, V.I. Lênin đến Điện Xmôn-nui trực tiếp lãnh đạo cuộc khởi nghĩa vũ trang lúc đó đã bắt đầu. Việc thực hiện nghiêm túc kế hoạch khởi nghĩa vũ trang do V.I. Lênin đề ra đã bảo đảm cho cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga thắng lợi một cách trọn vẹn.

Thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười Nga năm 1917 dưới sự chỉ đạo của V.I. Lênin là thắng lợi đầu tiên của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa trên thế giới, cũng là thắng lợi đầu tiên của học thuyết Mác - Lênin. Cách mạng Tháng Mười Nga năm 1917 đã thực hiện vai trò tiên phong trong sự nghiệp xây dựng xã hội mới - xã hội xã

hội chủ nghĩa. Lãnh đạo Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga thành công, V.I. Lênin đã chứng minh luận điểm về khả năng cách mạng xã hội chủ nghĩa có thể thắng lợi trước tiên ở một nước riêng lẻ, ở một tư bản phát triển trung bình, đã đóng góp một cách xuất sắc vào chủ nghĩa Mác sáng tạo. Thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười gắn liền với tên tuổi và sự chỉ đạo sáng suốt của V.I. Lênin, chứng minh tính đúng đắn, khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, đồng thời là minh chứng điển hình bác bỏ những luận điểm sai trái, xuyên tạc nhằm hạ thấp ý nghĩa trọng đại của cuộc Cách mạng Tháng Mười và cơ sở tư tưởng của cuộc cách mạng đó là chủ nghĩa Mác - Lênin.

Nhân kỷ niệm 50 năm (1917 - 1967) Cách mạng Tháng Mười, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có bài viết, trong đó Người khẳng định: "Giống như mặt trời chói lọi, Cách mạng Tháng Mười chiếu sáng khắp năm châu, thức tỉnh hàng triệu hàng triệu người bị áp bức, bóc lột trên trái đất. Trong lịch sử loài người chưa từng có cuộc cách mạng nào có ý nghĩa to lớn và sâu xa như thế... Việt Nam có câu tục ngữ: "Uống nước nhớ nguồn". Càng nhớ lại những ngày tủi nhục mất nước, nhớ lại mỗi bước đường đấu tranh cách mạng đầy hy sinh, gian khổ mà cũng đầy thắng lợi vẻ vang thì giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam càng thấm thía công ơn to lớn của Lênin và Cách mạng Tháng Mười"¹⁶. *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011)* của Đảng Cộng sản Việt Nam cũng nêu rõ: "Đặc điểm nổi bật trong giai đoạn hiện nay của thời đại là các nước với chế độ xã hội và trình độ phát triển khác nhau

cùng tồn tại, vừa hợp tác vừa đấu tranh, cạnh tranh nhau gay gắt vì lợi ích quốc gia, dân tộc. Cuộc đấu tranh của nhân dân các nước vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ, phát triển và tiến bộ xã hội dù gặp nhiều khó khăn, thách thức, nhưng sẽ có những bước tiến mới. *Theo quy luật tiến hóa của lịch sử, loài người nhất định sẽ tiến tới chủ nghĩa xã hội*¹⁷ - con đường của của Cách mạng Tháng Mười và người lãnh đạo cuộc cách mạng đó là V.I. Lênin vĩ đại đã mở ra.

Chú thích

1. 2. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1981. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 31, tr.137.

3, 4. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1981. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 31, tr.138.

5, 6. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1981. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 31, tr.139.

7, 8, 9, 10. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1981. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 31, tr.139, 140.

11, 12. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1976. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 34, tr.3, 22, 23.

13. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1976. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 34, tr.369 - 370.

14, 15. V.I. Lênin. *Toàn tập*, 1976. Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, Tập 34, tr.570, 571, 572.

16. Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, 2009. Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 12. tr.300 - 305.

17. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011)*, 2011. Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 69.